

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **L. P.,** zastoupený Mgr. Petrem Knapem, advokátem, se sídlem Mrštíkova 15, Hustopeče, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 6,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2009 **se odmítá**.

II. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 6, **se zrušuje** a věc **se vrací** krajskému soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) ze dne 20. 7. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 6, kterým bylo jeho podání ze dne 10. 6. 2009 podle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), odmítnuto.

Rozhodnutí krajského soudu vychází z toho, že stěžovatel přes výzvu k odstranění vad jeho podání ze dne 10. 6. 2009, která byla provedena usnesením krajského soudu ze dne 18. 6. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 4, jež bylo stěžovateli doručeno dne 24. 6. 2009, neodstranil v krajským soudem stanovené patnáctidenní lhůtě vady svého podání, které neobsahuje náležitosti žaloby dle ustanovení § 71 s. ř. s. (správné označení žalovaného a označení žalobních bodů) a pro tento nedostatek nelze v řízení pokračovat.

Stěžovatel podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost ze dne 3. 8. 2009, která byla krajskému soudu doručena dne 4. 8. 2009, v níž namítl, že podal dne 1. 7. 2009 k poštovní přepravě doplnění podání ze dne 30. 6. 2009, ale žaloba byla přesto odmítnuta. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů, čemuž krajský soud vyhověl usnesením ze dne 16. 2. 2010, č. j. 34 Cad 114/2009 - 36. Stěžovatel, zastoupený advokátem Mgr. Petrem Knapem, pak k výzvě krajského soudu (usnesení ze dne 16. 2. 2010, č. j. 34 Cad 114/2009 - 37) doplnil kasační stížnost podáním ze dne 8. 3. 2010 (krajskému soudu doručeno dne 11. 3. 2010), v němž uvedl, že kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu ze dne 20. 7. 2009, kterým bylo podání ze dne 10. 6. 2009 odmítnuto s tím, že toto rozhodnutí krajského soudu *„je napadeno z důvodu odmítnutí kasační stížnosti“*. Dále výslovně uvedl, že kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5, ze dne 7. 5. 2009, číslo X, kterým byla zamítnuta jeho žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Stěžovatel má za to, že rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení je založeno na nicotných důvodech, kdy je s ohledem na svůj zdravotní stav přesvědčen o tom, že splňuje podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu.

Usnesení krajského soudu ze dne 20. 7. 2009, č. j. 30 Cad 114/2009 - 6, bylo stěžovateli doručeno dne 27. 7. 2009 a neúplná kasační stížnost ze dne 3. 8. 2009 byla k poštovní přepravě podána dne 3. 8. 2009. Kasační stížnost byla tedy podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.).

Nejdříve se Nejvyšší správní soud zabýval přípustností kasační stížnosti stěžovatele. Zde je třeba zdůraznit, že kasační stížnost podle svého obsahu směřovala nejen proti usnesení krajského soudu ze dne 20. 7. 2009, č. j. 30 Cad 114/2009 - 6 (kde je kasační stížnost podle ustanovení 102 s. ř. s. přípustná), ale také proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2009, číslo X. Stěžovatel, který již byl zastoupen advokátem, však při podání kasační stížnosti proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení v rámci doplnění kasační stížnosti ze dne 8. 3. 2010 opominul ustanovení § 102 s. ř. s., že *kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví* a nikoliv opravným prostředkem proti rozhodnutí správních orgánů. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2009, číslo X, jako nepřípustnou podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. odmítl.

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda kasační stížnost stěžovatele proti usnesení krajského soudu ze dne 20. 7. 2009, č. j. 30 Cad 114/2009 - 6, má veškeré náležitosti ve smyslu ustanovení § 106 odst. 1 s. ř. s. Kasační stížnost ze dne 3. 8. 2009 tyto náležitosti nemá, protože stěžovatel v ní pouze kuse uvádí jen důvod kasační stížnosti s tím, že dne 1. 7. 2009 podal k poštovní přepravě doplnění podání ze dne 30. 6. 2009. Přes výzvu krajského soudu provedenou usnesením ze dne 16. 2. 2010, č. j. 34 Cad 114/2009 - 37, však stěžovatel v doplnění kasační stížnosti ze dne 8. 3. 2010 neuvádí žádný další relevantní důvod podání kasační stížnosti, neboť uvedení, že důvodem kasační stížnosti je *„odmítnutí kasační stížnosti“* (k němuž pochopitelně ze strany krajského soudu nedošlo) nelze považovat za řádně uplatněný stížní bod, protože z něj není zřejmé, co se vlastně krajskému soudu vytýká, z jakých konkrétních důvodů považuje stěžovatel napadené

usnesení krajského soudu za nezákonné, což je v posuzované věci jediný v úvahu přicházející důvod pro podání kasační stížnosti (srov. ustanovení § 103 odst. odst. 1 písm. e/ s. ř. s.). Z doplnění kasační stížnosti lze jen dovodit, že stěžovatel, ač zastoupen advokátem, zřejmě nerozlišuje mezi *„žalobou“* a *„kasační stížností“* a není mu ani známo, kdy vlastně bylo stěžovateli doručeno usnesení krajského soudu ze dne 20. 7. 2009, č. j. 30 Cad 114/2009 - 6 (stěžovatel uvádí, že dne 4. 9. 2009, přestože z doručenky založené v soudním spise je zjevné, že napadené rozhodnutí krajského soudu bylo stěžovateli doručeno již dne 27. 7. 2009), stěžovatel není schopen ani uvést správné datum podání kasační stížnosti proti napadenému rozhodnutí krajského soudu (stěžovatel v doplnění kasační stížnosti uvádí, že kasační stížnost byla podána dne 18. 9. 2009, přestože z obsahu soudního spisu je nepochybné, že kasační stížnost stěžovatele ze dne 3. 8. 2009 byla podána téhož dne k poštovní přepravě a dne 4. 8. 2009 byla doručena krajskému soudu). Za bezvadnou nelze označit ani formulaci petitu kasační stížnosti, neboť se stěžovatel v doplnění kasační stížnosti domáhá, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a rozhodl, že *„podání ze dne 10. 6. 2009 se neodmítá a v řízení se pokračuje“*. Nejvyšší správní soud jako soud výhradně kasační však v případě důvodnosti podané kasační stížnosti může ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. pouze zrušit napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení a jiné rozhodnutí v těchto případech vydat nemůže (zejména nemůže změnit rozhodnutí krajského soudu).

Kasační stížnost stěžovatele ze dne 30. 6. 2009 a doplnění kasační stížnosti ze dne 8. 3. 2010 je však třeba posuzovat jako jeden celek a přes výhrady výše uvedené je z obou těchto podání (samy o sobě by z hlediska náležitostí kasační stížnosti nebyly schopny obstát) jako jedné kasační stížnosti zřejmé, že směřuje proti usnesení krajského soudu ze dne 20. 7. 2010, č. j. 34 Cad 114/2009 - 6, že se stěžovatel domáhá zrušení tohoto rozhodnutí a také to, že důvodem podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, kterým bylo podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009 odmítnuto, má být skutečnost, že stěžovatel měl dne 1. 7. 2009 podat k poštovní přepravě doplnění podání ze dne 30. 6. 2009, kdy podle obsahu soudního spisu tímto podáním ze dne 30. 6. 2009 požádal stěžovatel krajský soud o ustanovení zástupce z řad advokátů. Lze tedy dovodit, že stěžovatel napadá postup krajského soudu, který přistoupil k odmítnutí jeho podání ze dne 10. 6. 2009, přestože žalobce před vydáním tohoto odmítavého rozhodnutí doplnil svou žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů. Napadení správnosti procesního postupu krajského soudu před vydáním rozhodnutí o odmítnutí vadného podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s. lze podřadit pod důvod kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť mohlo mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí podání stěžovatele, proto v tomto směru shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost přípustnou a přistoupil přímo k projednání a rozhodnutí věci, přičemž je vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že krajskému soudu bylo dne 16. 6. 2009 (k poštovní přepravě podáno dne 15. 6. 2009) doručeno neúplné podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009. Krajský soud proto stěžovatele vyzval usnesením ze dne 18. 6. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 4 (stěžovateli doručeno dne 24. 6. 2009), k odstranění vad tohoto podání, přičemž tyto vady krajský soud konkretizoval, uvedl, jakým způsobem je má stěžovatel odstranit a poučil jej také o následcích neodstranění těchto vad ve stanovené patnáctidenní lhůtě. Stěžovatel poté podáním ze dne 30. 6. 2009 (krajskému soudu

doručeno 2. 7. 2009) požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů (strana 5a soudního spisu). Krajský soud však, aniž by o této žádosti žalobce jakkoliv rozhodl, napadeným usnesením ze dne 20. 7. 2009 podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009 odmítl.

Nejvyšší správní soud shodně s Ústavním soudem zastává názor, že základní role soudu je zajistit jednotlivci právo na spravedlivý proces a dbát na to, aby nedošlo k odmítnutí spravedlnosti (*denegatio iustitiae*). K této otázce se ve vztahu ke správnímu soudnictví vyjádřil Ústavní soud tak, že správní soud musí vždy vycházet z obsahu a smyslu návrhu, který je mu předkládán (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 460/2000 ze dne 11. 10. 2001, č. 148/2001 Sb. ÚS, sv. 24). „*Podmínky přístupu občana k soudu ve správních věcech zákonem stanovené jsou rigidní, přísné, vázány lhůtou a stojí na principu koncentrace řízení, tomu však odpovídá povinnost obecných soudů při poskytování ochrany právům, vyvarovat se o to více zřejmých formalismů, jimiž dochází k nedůvodnému odmítání práva.*“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2002, sp. zn. IV. ÚS 592/2000, č. 1/2002 Sb. ÚS, sv. 25). Právní teorie upozorňuje na to, že deficity práva na spravedlivý proces může způsobit soudům vytýkaný formalismus a cynismus praktického práva (Holländer, P. *Ústavně právní argumentace*, Praha: Linde, 2003, str. 12). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře také odmítá přepjatý formalismus: „*Přepjatý formalismus při posuzování náležitostí žaloby ve správním soudnictví - a stejně tak i jakýchkoliv jiných procesních úkonů účastníků řízení - naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Soudy jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které nemohou odmítnout zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše formalistických důvodů, ale pouze z takových příčin, které poskytování soudní ochrany skutečně vylučují. Při výkladu mezí práva na spravedlivý proces, stanovených soudním řádem správním (např. náležitosti žaloby, lhůta pro její podání, procesní podmínky), je v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nezbytné šetřit jejich podstaty a smyslu a nezneužívat je k jiným účelům, než pro které byly stanoveny. Nabízejí-li se přitom dvě interpretace, z nichž jedna hovoří ve prospěch výkonu práva na spravedlivý proces a druhá proti němu, musí soud vždy zvolit výklad první.*“ (rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, publikováno pod č. 534/2005 Sb. NSS). V této věci není ani možno odhlédnout od faktu, že soudní přezkum rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod je součástí nejen realizace práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod), ale i práv sociálních (čl. 30 Listiny) a že realizace práva na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny) je výrazně ztížena z důvodu zpravidla slabšího sociálního postavení dotčené osoby.

S ohledem na to tedy Nejvyšší správní soud v této právní věci zejména posoudil, zda v řízení před krajským soudem byly skutečně splněny podmínky pro odmítnutí řízení, a to i s přihlédnutím k tomu, že ve smyslu ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. není Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti, jestliže řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009. V souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. musí být pro odmítnutí řízení splněny současně dvě podmínky, a to nedoplnění či neopravení podání ve stanovené lhůtě a současně nemožnost pokračovat pro tento nedostatek v řízení.

Pokud jde o naplnění první podmínky odmítnutí řízení, spočívající v nedoplnění či neopravení podání v soudem stanovené lhůtě, lze konstatovat, že požadované doplnění sice nebylo v krajským soudem stanovené lhůtě podáno, stěžovatel však v této lhůtě požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů, ale o této jeho žádosti krajský soud nijak nerozhodl. K tomu je třeba poukázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 6 Ads 72/2004 - 69 (dostupný na www.nssoud.cz), podle kterého *„V případě, že navrhovatel požádá o ustanovení zástupce, neběží podle § 35 odst. 7 s. ř. s. po dobu podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Smyslem tohoto ustanovení je reálně umožnit ustanovenému zástupci účastníka doplnění žalobních bodů. Nedošlo-li by ke stavění této lhůty, bylo by v řadě případů ustanovení zástupce zcela bezúčelné a formální. Tytéž důvody se však vztahují i k běhu lhůty, kterou soud stanovil navrhovateli k odstranění vad podání, jenž poté požádal o ustanovení zástupce. Proto i v tomto případě je třeba mít za to, že dochází ke stavění lhůty pro doplnění podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s.“*. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že tato zákonná podmínka pro odmítnutí řízení nebyla splněna, neboť s ohledem na žádost stěžovatele o ustanovení zástupce ze dne 30. 6. 2009 (krajskému soudu doručeno dne 2. 7. 2009) k datu vydání napadeného usnesení krajského soudu (tj. dne 20. 7. 2009) neuběhla lhůta k odstranění vad podání stanovená krajským soudem v jeho usnesení ze dne 18. 6. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 4 (stěžovateli doručenému 24. 6. 2009), protože došlo k jejímu stavění.

Otázkou také zůstává, zda byla splněna i podmínka druhá, tedy důležitým hlediskem v tomto případě je, zda nebylo možné pro nedostatek spočívající v nedoplnění podání v řízení pokračovat. S touto otázkou se krajský soud v napadeném usnesení sice vypořádal, ale s jeho závěry Nejvyšší správní soud s ohledem na obsah správní žaloby (podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009) nemůže souhlasit.

V případě posuzování podané správní žaloby je samozřejmě důvodný požadavek, aby žaloba jako procesní úkon, který pro svoji povahu musí splňovat určité náležitosti, tyto formální náležitosti skutečně měla, a to nejen z důvodu procesní ekonomie, ale také správnosti a účelnosti budoucího rozhodnutí, které může být vadným podáním zásadně ovlivněno. Ostatně také podle Ústavního soudu, pokud soud odmítne zabývat se podáním, které evidentně nesplňuje náležitosti stanovené pro žalobu, nelze takový postup soudu vytknout jako odepření spravedlnosti (srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 2. 1995, sp. zn. IV. ÚS 145/1994, č. 11/1995 Sb. ÚS, sv. 3). Soudy jsou tedy povinny při uplatňování procesních pravidel zamezit jak nadměrnému formalismu, který by byl v rozporu se spravedlivostí řízení, tak přílišné volnosti, která by ve svém důsledku vedla k odbourání procesních náležitostí upravených zákonem. Při soudním rozhodování je třeba zvážit obě uvedená hlediska a poměřit, které z nich v konkrétním případě převažuje. V tomto duchu je třeba také posuzovat konkrétní vady správní žaloby, vytčené v této věci stěžovateli. Krajský soud vyzval usnesením ze dne 18. 6. 2009, č. j. 34 Cad 114/2009 - 4, stěžovatele k doplnění údaje, proti komu žaloba směřuje; k označení napadeného výroku rozhodnutí s tím, že je třeba upřesnit, zda byl stěžovateli odňat plný či částečný invalidní důchod či zda mu byla zamítnuta žádost o částečný nebo plný invalidní důchod; k doplnění žalobních bodů s tím, že z nich musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatel napadený výrok rozhodnutí za nezákonný nebo nicotný a k doplnění návrhu výroku rozhodnutí soudu (tedy čeho se žalobce svojí žalobou domáhá). Podle soudního řádu správního přitom musí žaloba splňovat především obecné

obsahové náležitosti podání dle § 37 odst. 3 s. ř. s. - z každého podání musí být tedy zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Vedle těchto obecných náležitostí musí žaloba dále splňovat zákonem stanovené náležitosti žaloby podle dle § 71 odst. 1 s. ř. s., tj. mimo jiné podle 71 odst. 1 písm. c) s. ř. s. označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, podle písm. d) téhož ustanovení žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, a podle písm. f) téhož ustanovení návrh výroku rozsudku. Vady žalobcova podání se tedy dle rozhodnutí krajského soudu týkaly zákonných náležitostí dle § 71 odst. 1 písm. c), d) a písm. f). Nenaplnění požadovaných podmínek, které by mělo vést k odmítnutí žaloby, je třeba posuzovat z toho pohledu, zda důsledkem jejich nenaplnění je nemožnost pro tento nedostatek v řízení pokračovat.

Naplnění požadavků podle § 71 odst. 1 s. ř. s. by přitom mělo být hodnoceno v kontextu celého textu návrhu. Stěžovatel sice jako žalovaného označuje Okresní správu sociálního zabezpečení Břeclav, napadené rozhodnutí však označuje dnem vydání 7. 5. 2009 a číslem X a současně ke svému podání přikládá rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení téhož data vydání a téhož čísla, které podle svého obsahu vychází z posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Břeclavi ze dne 28. 4. 2009. Není tedy pochyb o tom, že stěžovatel přes nesprávné označení žalovaného ve skutečnosti napadá rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2009, číslo X, z něhož je také zjevné, že tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod. Žalovaného přitom v řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. určuje zákon a rovněž z celkového kontextu žaloby lze dovodit stěžovatelův úmysl napadnout výše uvedené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, proti kterému podle § 89 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění platném a účinném do 31. 12. 2009, nejsou ve správním řízení přípustné opravné prostředky. V případě opačné interpretace žaloby by tato žaloba postrádala jakýkoliv rozumný smysl. Tyto závěry jsou přitom v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, kdy lze připomenout zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2009, č. j. 1 Afs 88/2009 - 48, podle kterého *„Pokud žalobce podá žalobu podle § 65 a násl. o. s. ř. až poté, co mu bylo doručeno rozhodnutí odvolacího orgánu, a pouze nesprávně označí jakožto žalovaného správní orgán I. stupně a jako napadené rozhodnutí právě rozhodnutí vydané v I. stupni, je krajský soud povinen o takovém návrhu rozhodnout meritorně s tím, že v souladu s § 69 s. ř. s. jedná jako s žalovaným právě s odvolacím orgánem. Přezkoumává tudíž v prvé řadě odvolací rozhodnutí, které tvoří s rozhodnutím vydaným v I. stupni jeden celek.“* Uvedené platí tím spíše pro nyní posuzovanou věc, kdy je správní řízení jednostupňové. Z podání stěžovatele je rovněž zřejmé, že dané rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení napadá v celém rozsahu (toto rozhodnutí ostatně obsahuje jen jediný výrok), jakož i to, že žádá, aby mu byl přiznán plný invalidní důchod. Stěžovatel také v tomto podání navrhuje k důkazu nové posouzení (přezkoumání) svého zdravotního stavu, které by mělo doložit jeho nárok na přiznání plného invalidního důchodu. Stěžovatel přitom ve svém podání ze dne 10. 6. 2009 výslovně poukazuje na své potíže se srdcem (angina pectoris, infarkt myokardu, v říjnu 2008 provedena koronarografie a v únoru 2009 operace srdce - dvojitý bypass), bolesti hlavy, nohou, únava a při delší chůzi špatné dýchání. Je tedy zjevné, že stěžovatel spatřuje nesprávnost napadeného rozhodnutí v nesprávném posouzení svého zdravotního stavu, což je náležitostí žaloby dle § 71 odst. 1

písm. d) s. ř. s. Součástí podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009 je přitom také návrh rozsudečného výroku (petitu), kdy navrhuje vydání rozsudku, který by mu přiznal plný invalidní důchod. Byť tento žalobní návrh neodpovídá znění § 78 odst. 1, 4 s. ř. s., podle kterého krajský soud ve správním soudnictví nemůže měnit rozhodnutí správních orgánů a v případě důvodnosti žaloby může rozhodnutí správního orgánu pouze zrušit a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení, je bez jakýchkoliv pochybností zřejmé, že stěžovatel s napadeným rozhodnutím nesouhlasí, trvá na tom, aby mu byl přiznán plný invalidní důchod a s ohledem na znění § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. nelze dospět k jinému závěru než, že se stěžovatel domáhá zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2009, číslo X, a vrácení věci tomuto správnímu orgánu k dalšímu řízení. Byly tedy splněny i náležitosti dle § 71 odst. 1 písm. c) a f) s. ř. s., kdy ostatně i ze samotné dikce napadeného usnesení krajského soudu je jasně patrno, že stěžovatel nesouhlasí s rozhodnutím, kterým mu nebyl přiznán plný invalidní důchod. Nelze tedy tvrdit, že bez doplnění požadovaných náležitostí by snad soud nepochopil, co je v této věci předmětem řízení a čeho stěžovatel chce dosáhnout.

Pokud tedy krajský soud v této věci dovodil, že žalobcem podaná žaloba brání meritornímu přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí a žalobu podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl, zatížil své řízení vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Závěrem je ještě třeba k procesnímu postupu krajského soudu uvést, že podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Svým postupem však krajský soud toto právo stěžovateli nad důvody výše uvedené odepřel také tím, že nerozhodl o jeho žádosti ze dne 30. 6. 2009 o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě a ihned bez dalšího přistoupil k rozhodnutí o odmítnutí podání žalobce. Nerozhodné přitom je to, zda stěžovatel skutečně, jak namítá, své podání ze dne 30. 6. 2009 (tj. žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů) doplnil či nikoliv dalším podáním, které údajně podal k poštovní přepravě dne 1. 7. 2009. Krajský soud totiž svým postupem bez dalšího stěžovateli znemožnil i pro případ negativního rozhodnutí o ustanovení zástupce zvolit si zástupce pro řízení o žalobě cestou plné moci a znemožnil mu případně doplňovat žalobu či činit jiné návrhy prostřednictvím osoby schopné kvalifikovaně hájit její zájmy. Právo na právní pomoc totiž neimplikuje toliko právo na - při splnění zákonem stanovených podmínek - ustanovení bezplatného zástupce, ale také povinnost soudu umožnit i zastoupení na základě plné moci. K tomu Nejvyšší správní soud opětovně připomíná ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., podle něhož požádá-li navrhovatel o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Z obsahu soudního spisu sice dosud není zřejmé, kdy bylo stěžovateli napadené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení doručeno, ale podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009 bylo krajskému soudu doručeno dne 16. 6. 2009 a o ustanovení zástupce z řad advokátů stěžovatel požádal podáním datovaným dne 30. 6. 2009, které bylo krajskému soudu doručeno dne 2. 7. 2009. Lze tak s ohledem na datum vydání rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (tj. 7. 5. 2009), kdy nelze předpokládat, že by bylo stěžovateli doručeno přede dnem jeho vydání, konstatovat, že podání stěžovatele ze dne 10. 6. 2009 a podání ze dne 30. 6. 2010 (žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů) byla krajskému soudu zjevně podána před uplynutím

dvouměsíční lhůty k podání žaloby dle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud tedy rozhodl o žalobě v okamžiku, kdy zjevně ještě nemohla uplynout lhůta pro podání žaloby a ani pro její případné rozšíření (srov. § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.). Svým postupem tak krajský soud porušil stěžovatelovo právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.), použitelné podle čl. 10 Ústavy České republiky, když mu znemožnil domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a upřel mu právo na to, aby její záležitost byla spravedlivě projednána nezávislým a nestranným soudem.

Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů rozhodnutí Krajského soudu v Brně podle § 110 odst. 1 s. ř. s. za použití § 109 odst. 3 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm krajský soud rozhodne vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), kdy bude předně třeba, aby krajský soud samostatně rozhodl o ustanovení zástupce stěžovateli pro řízení o žalobě před krajským soudem. V případě, že stěžovateli zástupce neustanoví, bude nutné, aby mu ponechal přiměřenou lhůtu k tomu, aby si případně sám mohl cestou plné moci zvolit zástupce, který bude v řízení o žalobě náležitě hájit jeho zájmy. Teprve poté bude možno o podané žalobě rozhodnout meritorně, popřípadě - shledá-li pro to krajský soud dosud nezohledněné důvody - žalobu odmítnout.

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. září 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně
senátu